

SEYYİD İBRAHİM HANÎF

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ

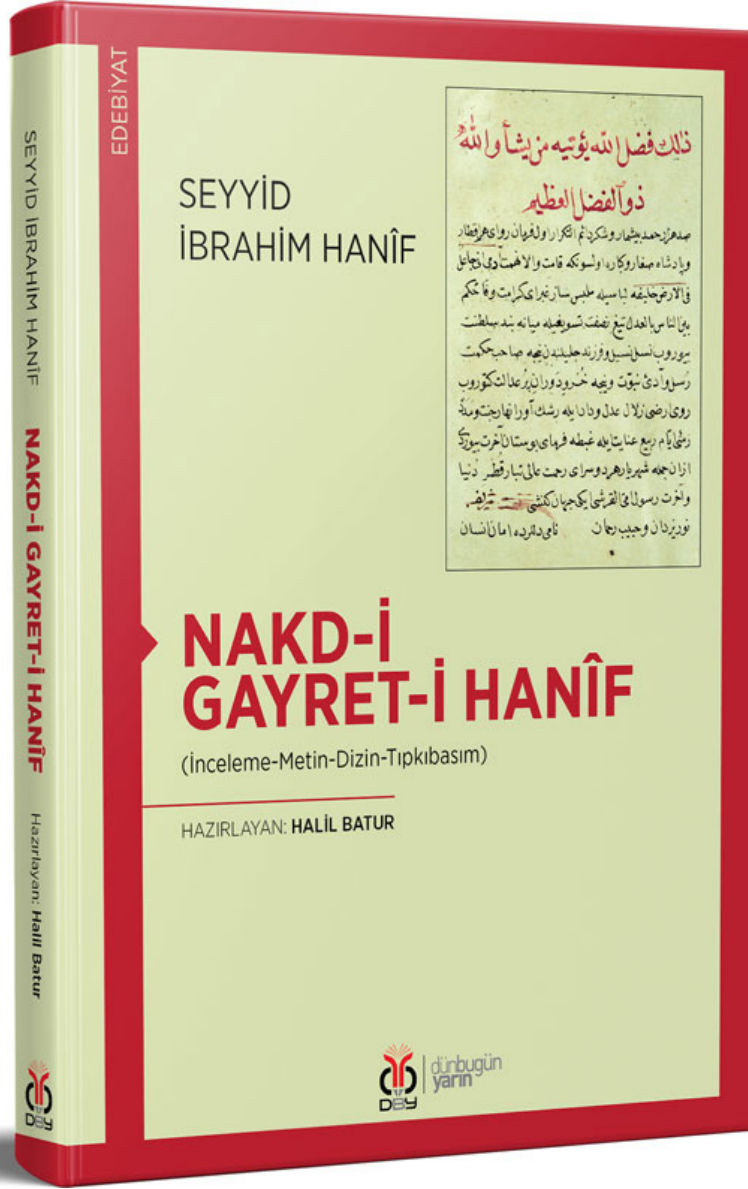
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

صدهزرحمدبیشماروشکرانام التکرارولفرمان رویهرایقطار
ویادشاه صغاروبکاره اولسونکه قامت والاهمتادیانجانل
فوالارضخلیفه لباسیله ملبس سازغبرایکرامت وفا حکم
بنی الماس بالعدل تیغ نصفت تسویغیله مینانه بند بیلطنت
سیوروب نسل نسیل و فرزند جلیلند ن بجه صاحب حکمت
رسل وادی نبوت و بجه خروید و ران پر عدالت کتوروب
روی رضی زلال عدل و داد ایله رشک آورا نه ارحمت و مده
رسئی یام ربیع عنایت ایله غبطه فرمای بوستان آخرت سیورده
ازان جمله شهریار هرمدوسرای رحمت عالی تبار قطر دنیا
و آخرت رسول فی القرشی یکی جهان کنشی شیخ
نوریزدان و حبیب رحمان نامی دلدرده امان انسان

NAKD-İ GAYRET-İ HANÎF

(İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)

HAZIRLAYAN: HALİL BATUR

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2022, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 226
Edebiyat: 103

ISBN 978-625-8371-18-5
Sertifika No: 52315

Baskı Tarihi: İstanbul, 2022

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Yazar: Seyyid İbrahim Hanif

Hazırlayan: Halil Batur

Dizi Editörü: Furkan Öztürk

Kitap Editörü: Özkan Cığa

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Egokitap
(Sertifika No: 51549)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Seyyid İbrahim Hanif / NAKD-İ Gayret-i Hanîf

Hazırlayan: Halil Batur (Dr.); Editör: Özkan Cığa (Doç. Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2022.

242 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 226)

ISBN 978-625-8371-18-5

1- Edebiyat 2- Divan Edebiyatı

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu - Fatih / İstanbul
Tel.: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

SEYYİD İBRAHİM HANİF

NAKD-İ GAYRET-İ HANİF

(İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)

HAZIRLAYAN: HALİL BATUR

“dün”den öğrendikleriyle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

İçindekiler

Kısaltmalar..... 10

Ön Söz..... 11

Bölüm I

XVIII. Yüzyıl Siyasi, Sosyal, Kültürel ve Edebî Durum

1. Siyasi, Sosyal ve Kültürel Durum..... 15

2. Edebî Durum..... 20

Bölüm II

Seyyid İbrahim Hanîf'in Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Eserleri

1. Hayatı..... 27

2. Edebî Şahsiyeti..... 30

3. Eserleri..... 34

Bölüm III

Nakd-i Gayret-i Hanîf

1. Şekil Özellikleri..... 39

1.1. Eserin Adı..... 39

1.2. Eserin Telif Tarihi..... 40

1.3. Bölümler..... 41

1.4. Başlıklar.....	41
1.5. Nazım Şekilleri	43
1.6. Nazım Türleri.....	43
1.6.1. Na't-ı Şerif	44
1.6.2. Mediha.....	47
1.6.3. Münacât.....	49
1.7. Vezin.....	50
1.8. Kafiye ve Redif.....	53
2. Muhteva Özellikleri	55
2.1. Eserin Bölümleri	55
2.1.1. Rumeli Menzil-nâmesi.....	55
2.1.2. Mesnevî-i Şerif'ten 44 Beytin Şerhi.....	64
2.1.3. Salat-ı Müncine (Tüncina) Duasının Manzum Şerhi....	70
2.1.4. Molla Abdurrahman Câmî'nin Bir Beytinin Tasavvufî Şerhi.....	71
2.1.5. Ebced Kelimelerinin Şerhi.....	72
2.2. Şahıslar.....	74
2.2.1. Peygamberler.....	74
2.2.1.1. Hz. Muhammed.....	74
2.2.1.2. Hz. Âdem.....	74
2.2.1.3. Hz. Hızır	75
2.2.1.4. Hz. İlyas.....	76
2.2.1.5. Hz. İbrahim.....	77
2.2.1.6. Hz. Nuh.....	77
2.2.1.7. Hz. Hûd.....	78
2.2.1.8. Hz. Mûsâ.....	79
2.2.2. Dört Halife	79
2.2.3. Dinî ve Tarihi Şahsiyetler.....	81
2.2.3.1. Ebû Eyyûb'el-Ensârî.....	81
2.2.3.2. Mevlâna	82
2.2.3.3. Muhyiddin-i Arabî.....	83
2.2.3.4. Molla Câmî.....	83
2.2.3.5. İsmâil Rusûhî Ankaravî.....	84
2.2.3.6. Niyazî-i Mısırî.....	85

2.2.3.7. Yazıcı-zâde Mehmed	87
2.2.3.8. Yazıcı-zâde Ahmed Bican.....	89
2.2.3.9. Hacı Bektaş-ı Veli.....	90
2.2.3.10. Şâh-ı Nakşibend	91
2.2.4. Diğer Şahsiyetler.....	92
3. Dil ve Üslup.....	92
3.1. İktibaslar	97
3.1.1. Âyet İktibasları	98
3.1.2. Hadis İktibasları	100
Sonuç	101
Kaynakça	105

Bölüm IV

Metin

1. <i>Nakd-i Gayret-i Hanîf</i> 'in Nüsha Tavsifi.....	109
2. Metin Kurulumunda İzlenen Yol.....	111
3. Transkripsiyon Alfabeti.....	113
Nakd-i Gayret-i Hanîf / Çeviriyazı Metin	115-194
Özel Adlar Dizini	195
Nakd-i Gayret-i Hanîf / Tıpkıbasım	199-242

Ön Söz

Divan edebiyatından bugünkü nesillere kültürel ve edebî kıymeti haiz pek çok eser ulaşmıştır. Bu eserler üzerine gerek metin neşri gerekse muhteva, dil ve üslup incelemesi şeklinde pek çok çalışma yapılmıştır. Gün geçtikçe bu çalışmalar artmakta, yeni eserler ilim âleminin istifadesine sunulmaktadır. Bu çalışma da XVIII. yüzyıl âlim ve şairlerinden Seyyid İbrahim Hanîf ve *Nakd-i Gayret-i Hanîf* adlı eseri üzerine hazırlanmıştır.

Seyyid İbrahim Hanîf, 1164/1750'de İstanbul'un Üsküdar semtinde doğmuş olup Dîvân-ı Hümayun ve Dârüssaâde'de kâtip olarak görev yapmıştır. Yaptığı vazifelerden dolayı Saray'a yakın olan Hanîf, III. Selim'in cülusunu Eğriboz ve Karlıeli sancaklarına bildirmek üzere görevlendirilmiş ve III. Selim'in tahta çıkması üzerine bir de cülusiye yazmıştır. Daha çok *Siyer-i Şerif* manzumesi ve *Hâsıl-ı Hacc-ı Şerif li-Menâzili'l-Haremeyn* adlı eserleri ile tanınan Üsküdarlı şair, devlet adamlığının yanı sıra hattatlığı ile de bilinir. Çağının önde gelen Mevlevî dedelerinden olan Hoca Neş'et'in talebesi olup onun *Tûfân-ı Mârifet* adlı eserini şerh etmiş; Şeyh Gâlib, İlhâmî (Sultan III. Selim) gibi döneminin meşhur şairlerinin meclislerinde bulunmuştur. Yazdığı eserlerden hareketle şairin Arapça ve Farsçaya hâkim olduğu ve iyi bir eğitim aldığı anlaşılmaktadır. Şair, 52-53 yaşlarında ve henüz genç denebilecek bir yaşta 1217/1802'de vefat etmiştir.

Seyyid İbrahim Hanîf'in bir not defteri görünümünde olan *Divânçe'si*, *Şerh-i Tûfân-ı Mârifet*, *Menâzilü'l-Haremeyn*, *Siyer-i Nebî* adlı eserleri bilinmektedir. Araştırmalarımız neticesinde şairin *Nakd-i Gayret-i Hanîf* adlı ve şu ana kadar herhangi bir bilimsel çalışmaya konu olmamış ve hakkında herhangi bir bilgiye rastlamadığımız bir eserin varlığından haberdar olduk. Eserin ulaşabildiğimiz tek nüshası Medine Ârif Hikmet Kütüphanesi Türkçe Yazmalar bölümünde 257/811 arşiv numarasıyla kayıtlıdır.

Seyyid İbrahim Hanîf'in *Nakd-i Gayret-i Hanîf* adlı eseri üzerine hazırlanan bu kitap, eserin transkripsiyonlu metni ile tematik ve şekilsel olarak incelemesini kapsamaktadır. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde Seyyid İbrahim Hanîf'in yaşadığı XVIII. yüzyılın siyasi, sosyal, kültürel ve edebî durumu ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. Böylelikle ileriki sayfalarda tanıtılacak müellifimizin kendi asrındaki konumunun daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır.

İkinci bölüm, eserin müellifi olan Seyyid İbrahim Hanîf'e dairdir. Bu bölümde Seyyid İbrahim Hanîf'in hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Şair tezkireleri ve biyografik kaynaklardan elde edilen bilgilerle şairin hayatı ortaya konmuştur. Şairin edebî kişiliği ise kaynakların şair hakkında söyledikleri, şairin sanata bakışı, dil ve üslubu hakkında bazı değerlendirmeler ile anlatılmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde nazım-nesir karışık olarak yazılan *Nakd-i Gayret-i Hanîf* adlı eser; şekil, muhteva, dil ve üslup yönünden incelenmiştir. Seyyid İbrahim Hanîf'in bu eseri, konu itibarıyla birbirinden bağımsız beş bölümden oluşmaktadır. Eserin üçüncü ve dördüncü kısımlarının başında birer başlık yer alırken diğer bölümlerin başında herhangi bir başlığa verilmemiş; birinci, ikinci ve beşinci bölümlerin muhtevası, üslubu ve konusu dikkate alınarak her bölüme tarafımızca bir başlık adı verilmiştir. Buna göre eser Rumeli

Menzil-nâmesi, Mesnevî-i Şerif'ten 44 Beytin Şerhi, Salat-ı Müncine (Tüncina) Duasının Manzum Şerhi, Molla Abdurrahman Câmî'nin Bir Beytinin Tasavvufî Şerhi, Ebced Kelimelerinin Şerhi adları ile ayrı ayrı ele alınmıştır. Daha sonra eser; şekil, muhteva, dil ve üslup açısından ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde eserin metni ortaya konulmaya çalışılmıştır. Transkripsiyonlu metinden hemen önce metin hazırlanırken izlenen yol maddeler hâlinde verilmiş, metinde kullanılan transkripsiyon işaretleri gösterilmiştir. Eserde yer alan şiirlerin başında vezni ve varak numaraları verilmiştir.

Araştırma ve inceleme sonucunda elde edilenler, “*Sonuç*” başlığı ile özetlenmiş, çalışmamızda faydalandığımız kaynaklar “*Kaynakça*” başlığı altında toplanmıştır. Eserde yer alan özel adlar “*Dizin*” bölümünde verilmiştir. Çalışmanın sonuna eserin tıpkıbasımı ilave edilmiştir.

Metni ortaya koyarken elimizden geldiğince titiz davranmamıza rağmen gerek bizden gerekse eserin tek nüsha olmasından kaynaklanan gözden kaçan yanlış ve eksikliklerin olacağı muhakkaktır. Bu konuda yapılacak katkı ve tavsiyelerden memnuniyet duyacağımızı belirtmek isteriz. Okuyucuların ve özellikle de ilgililerin yapacakları eleştiriler, bu ve benzeri konularda bizi daha iyi çalışmalara yönleltecektir.

Çalışmalarım sırasında her zaman maddi ve manevi yardımlarını gördüğüm çok kıymetli dostum Dr. Enes YILDIZ'a, eserin son okumasını yaparak, metni titizlikle inceleyip emek veren Doç. Dr. Özkan CİĞA'ya, metindeki Arapça ve Farsça ibarelerin okunması ve çevirisinde desteğini esirgemeyen Dr. Sedat AKAY'a, ayrıca bugüne kadar bize her türlü katkıyı sunan, haklarını asla ödeyemeyeceğim, bizleri yetiştiren tüm hocalarıma ve dostlarıma teşekkürü borç bilirim.

Dr. Halil BATUR

Kaynakça

- Akpınar, Cemil (1997). Hanîf İbrâhim Efendi. *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.16, s. 253-254. İstanbul: TDV Yayınları.
- Aktepe, M. Münir (1998). Abdülhamid I. *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.1, s. 213-216. İstanbul: TDV Yayınları.
- Akün, Ömer Faruk (1994). Divan Edebiyatı. *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 9. s. 389-427. İstanbul: TDV Yayınları.
- Armağan, A. Latif (2000). XVIII. Yüzyılda Hac Yolu Güzergâhı ve Menâziller. *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, XX, 73-118.
- Aşkar, Mustafa (2007). Niyâzi-i Mısri. *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 33, s. 166-169. İstanbul: TDV Yayınları.
- Batur, Halil (2021). Seyyid İbrahim Hanîf'in Rumeli Menzil-nâmesi, *Edebî Eleştiri Dergisi*, C V, S II., s. 448-475.
- Canım, Rıdvan (hızl.) (2000). Latîfi, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ (İnceleme-Metin). Ankara: AKM Yayınları.
- Çelebioğlu, Âmil (1989). Ahmed Bican, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 2. s. 49-51. İstanbul: TDV Yayınları.
- Çeltik, Halil (2007). Tenkitli Divan Neşirlerinde Nazını Şekli Problemleri. *Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları: International Periodical for the Language and Literature and History of Turkish or Turkic* (Tunca Kortantamer Özel Sayısı-1), (Ed. Doç. Dr. Atabey Kılıç- Sibel Üst), Volüme 2/3 (Summer 2007), 189-199.

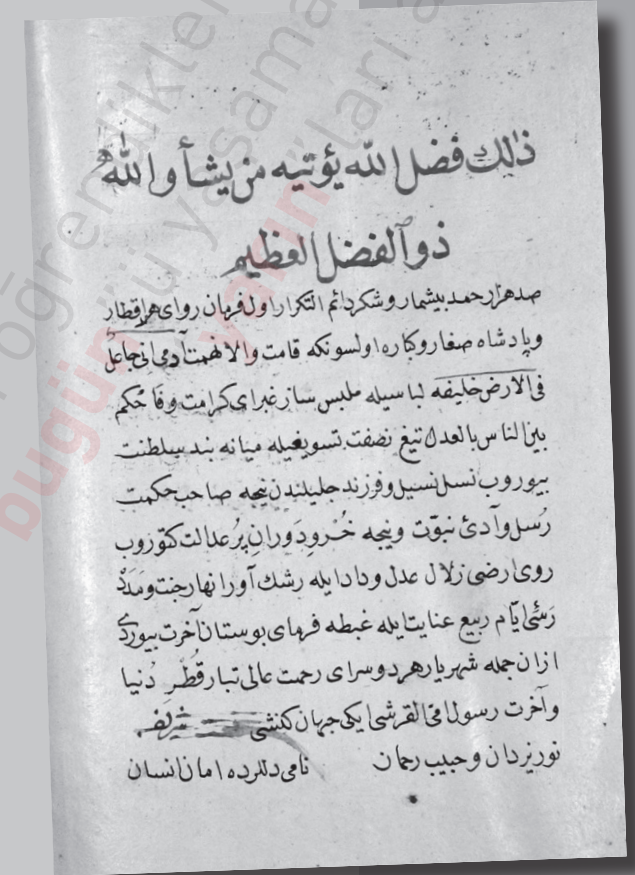
- Çınarcı, Mehmet Nuri (2019). *Şeyhü'l-İslam Arif Hikmet Bey, Tezkiretü's-su'arâ (İnceleme-Metin)*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Dikmen, Mehmet (2003). *Peygamberler Tarihi*, İstanbul: Cihan Yayınları.
- Duran, Hamiye (2007). *Velâyetnâme*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Fatin Dâvûd (2017). *Hâtîmetü'l-Eş'âr (Fatin Tezkiresi)*, Haz. Ömer Çiftçi, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Güftâ, Hüseyin (2004). *Divan Şiirinde İlim*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güleç, İsmail (2003). Türk Edebiyatında Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin Terçüme ve Şerhleri *Journal of Turkish Studies Türklük Bilgisi Araştırmaları*, 27/11.
- Güleryüz, Ali (1997). Hoca Neş'et'in Hayatı, Eserleri ve Tûfân-ı Ma'rifet'teki Tasavvufî Görüşleri, *İlmi Araştırmalar Dergisi*, no.5, 167-175.
- Halaçoğlu, Yusuf (1981). Osmanlı İmparatorluğu'nda Menzil Teşkilatı Hakkında Bazı Mülahazalar, *Osmanlı Araştırmaları*, 2, 123-132.
- Harman, Ömer Faruk (1998). Hud, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.18, s. 279-281. İstanbul: TDV Yayınları.
- Horata, Osman (1999). Mevlâna ve Divan Şairleri, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Osmanlı'nın Kuruluşunun 700. Yılı Özel Sayısı.
- Horata, Osman (2009). *Has Bahçede Hazan Vakti*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, Mustafa (1998). Hoca Neş'et, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.18, s.191-192. İstanbul: TDV Yayınları.
- Kaplan, Yunus (2020). Klasik Türk Edebiyatında Manzum Menzil-nâmeler ve Fethî'nin 'Vasf-ı Menâzil' Adlı Hac Menzil-nâmesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (49), 149-175.
- Kıel, Machiel (1996). Gümülçine, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 14, s. 268-270. Ankara: TDV.
- Kıel, Machiel (2001). İstefe, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 23, s. 312-314. Ankara: TDV Yayınları.
- Kıel, Machiel (2001). İzdin, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 23, s. 505-506. Ankara: TDV Yayınları.
- Kıel, Machiel (2002). Kavala, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 25, s.60-62. Ankara: TDV Yayınları.

- Kıel, Machiel (2003). Livadya, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 27, s.197-198. Ankara: TDV Yayınları.
- Kıel, Machiel (2009). Selanik, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 36, s. 352-357. Ankara: TDV Yayınları.
- Kıel, Machiel (2013). Yenice-i Karasu, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.43, s. 443-445. Ankara: TDV Yayınları.
- Kıel, Machiel (2013). Yenişehir, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 43, s. 473-476. Ankara: TDV Yayınları.
- Kılıç, Mahmud Erol (1999) İbnü'l-Arabî, Muhyiddin, *TDV İslam Ansiklopedisi* C. 20. s. 520-522. İstanbul: TDV Yayınları.
- Köksal, M. Asım (2013). *Peygamberler Tarihi*, C. I. Ankara: TDV Yayınları.
- Kur'an-ı Kerim Meali (2006). Ankara: TDV Yayınları.
- Küleki, Numan (2003). *Edebî Sanatlar*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Levent, Ağâh Sırrı (1980). *Divan Edebiyatı (Kelimeler ve Remizler-Mazmunlar ve Mefhumlar)*, İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Nakd-i Gayret-i Hanîf*, Medine Ârif Hikmet Kütüphanesi Türkçe Yazmalar, No: 257/811.
- Okumuş, Ömer (1993). Abdurrahman Câmî. C. VII. s. 94-99. İstanbul: TDV Yayınları.
- Onay, Ahmet Talat (2000). *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar* (Haz. Cemâl Kurnaz), Ankara: Akçağ Yayınları.
- Öngören, Reşat (2004). Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. XXIX. s. 441-448. Ankara: TDV Yayınları.
- Özcan, Nurgül (2011). Seyyid İbrahim Hanîf'in Siyer-i Nebî'si. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2011 (23), 171-186.
- Özcan, Nurgül (2015). Seyyid İbrahim Hanîf'in Siyer-i Nebî'sinde Mevlâna ve Mevlevîlik, *Akademik Araştırmalar Dergisi*, Sayı 63. s. 139-162.
- Pakalın, Mehmet Zeki (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. II. Ankara: MEB Yayınları.
- Pala, İskender (2003). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: L&M Yayınları.

- Parlak, Cengiz (2019). Selanik Mevlevihânesi (Evkâfî ve Yönetim Sorunları) *Cihannüma Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Dergisi* 5, 47-76.
- Parlakkılıç, Ayşe (2013). *Seyyid İbrahim Hanîf'in Menazilü'l-Haremeyn'i (İnceleme-Metin)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sak, İzzet ve Çetin, Cemal (2005). XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı Hac Menzilleri. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 19, s. 199-260.
- Saraç, Yekta (2019). *Klasik Edebiyat Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye*, İstanbul: Gökkuşbu Yayınları.
- Seyyid İbrahim Hanîf, Dîvânçe*, Ali Emîrî, Mnz 121.
- Şemseddin Sâmî (1999). *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Şentürk, Ahmet Atilla ve Kartal, Ahmet (2009). *Üniversiteler için Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tökel, Dursun Ali (2000). *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tuğluk, Mehmet Emin (2021). Yazarı Bilinmeyen Bir Menâsik-i Hac Kitabı: Delîlü'l-Huccâc Ve'l-Ümmiyyîn Fî-Tahsîli Umûri'd-Dîn-Ses Bilgisi, *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 9, Sayı: 27.
- Turay, Esra Doğan (2017). Anadolu Hac Güzergâhı: Antakya Menzili. *Kadim Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 2, s. 109-124.
- Ulucan, Mehmet (1997). Edebiyatımızda Lider Tipi ve Hoca Neşet Örneği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 17, S. 1, s. 131-144.
- Uzun, Mustafa İsmet (1994). Ebced, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.10, s. 68-70. İstanbul: TDV Yayınları.
- Uzun, Mustafa İsmet (2005). Yazıcıoğlu Mehmed Efendi, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.33, s. 362-363. İstanbul: TDV Yayınları.
- Yeniterzi, Emine (1993). *Divan Şiirinde Na'î*, Ankara: TDV Yayınları.
- Yetik, Erhan (1991). İsmâil Rusûhî Ankaravî, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.3, s. 211-213. İstanbul: TDV Yayınları.
- Yıldız, Sümeyye (2011). *İbrahim Hanîf'in Siyer-i Mekkî'si (İnceleme-Tenkitli Metin-Tıpkıbasım) (Varak: 1-62)*, Yayınlanmamış doktora tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

NAKD-İ ĞAYRET-İ HANİF

ÇEVİRİYAZI METİN

[1b]

“Zālike faḍlu’llāhi yu’tihi men yeṣā’ullāhi zu’l-faḍli’l-‘azīm”¹

Şad hezār ḥamd-i bî-şümār ve şükr-i dā’im’üt-tekrār ol fermān-
revā-yı aḳtār ve pādişāh-ı şığār ü kibāra olsun ki kām-et-i vālā-
nehmet ādemi “cā’ili fi’l-arḍi ḥalīfe”² libāsıyla mülebbes-sāz ve
ğabrā-yı kerāmet ve “fe’ḥkum beyne’n-nāsi bi’l-‘adli”³ tiğ-i nişfet
tesvīğiyle miyāne-bend-i salṭanat buyurup nesl-i nesil ve ferzend-i
celilinden nice şāhib-i ḥikmet-i rüsul-i vādī-i nübüvvet ve nice
ḥurv-i devrān-ı pür-‘adālet getirüp rüy-ı arzı zülāl-i ‘adl ü dād ile
reşk-āver-i enhār-ı cennet ve meded-resī-i eyyām-ı rebī‘-i ‘ināyet
ile ğıbṭa-fermā-yı büstān-ı āḫiret buyurdu. Ez-ān-cümle şehriyār-ı
her dü sarāy, rahmet-i ‘ālī-tebār, ḳıṭr-ı dünyā vü āḫiret **Resül-i
Ümmiye’l-Ḳureyşi** iki cihān güneşi...

Na’t-ı Şerif

fā’ilâtün / fā’ilâtün / fa’ilün

Nūr-ı Yezdān Ḥabīb-i Raḥmān

Nāmı dillerde emān-ı insān

¹ “İşte bu, Allah’ın dilediği kimselere verdiği lütfudur. Allah, büyük lütuf sahibidir.”
(Kur’an-ı Kerim, 62/4)

² “Ben yeryüzünde bir halife var edeceğim.” (Kur’an-ı Kerim, 2/30)

³ “İnsanlar arasında hak ile hüküm ver.” (Kur’an-ı Kerim, 38/26)

[2a]

İns ü cinn ü melek ü perîde
Nâme-i rahmeti el-hağ **Qur'an**
Hağ Ta'âlâ anı övmüş kılmış
Rağmet ü 'izzet ü luğf ü ihsân

Âl ü aşhâbı cihânda oldı
Menşe-i nür-ı hidâyet el-ân

Sırr-ı ihsân-ı kâderdir kıldı
Rûm u **Türk** ü '**Arab**'ı mazhar-ı şân

Ya'nî fer buldı anuñ nûryla
Kalb-i her mürde-i beyt-i aḥzân

Cümleden biri bi-feyz-i **Qur'an**
Şân-ı hoş **Devlet-i Âl-i 'Osman**

'Adl ü dâd ile cihâna virdi
Hâlet-i ḥüsn-i nizâm emn ü emân

Ammâ ba'd bu 'abd-i nâ-tüvân, küşe-i inzivâda meşgûl-i vird-i niyâz-ı Hudâ-yı 'âlemîyân ve şalâvat-ḥ'ân-ı Habîb-i Raḥmân ve meded-cüy-ı zuhûr-ı şefâ'at-ı pîrân ü dâstân iken bir minvâl-i muḥarrer iktizâ-yı ḥikmet-i bâliğa-i Şamedânî ve ibtiğâ-yı irâde-i Rabbânî güzidegân-ı sülâle-i **Âl-i 'Osman**'dan ḥusrev-i nik-bağt-ı fermân, şâhib-kırân-ı devrân:

Mediḥe-i Şehriyârî

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Şeh-i zibâ-reviş-i mülk-i vesî' -i tevfiğ
Ḥusrev-i memleket-i 'adl ü seḥâ vü taḥkîğ

Feyz-i Yezdân-ı Kerim nür-ı Resûl-i ḥazret
Pey-rev-i **Tür**-ı kerem bağş-ı cenâb-ı **Siddîğ**

'Adl-ı **Fârûğ** vefâ-yâb-ı ḥayâ-yı '**Osman**
Sırr-ı **Haydar**-reviş ḥübina hem-pâ vü refîğ

Es-sultân ibni's-sultânî's-sultân Selim Ḥân-ı Şâliḥ Ḥazretlerini [2b] revnağ-dih-i tağt-ı ḥilâfet ve fermân-fermâ-yı eḳâlîm ü memleket buyurduğı eyyâm-ı feraḥ-ı irtisâmda nâm-ı nâmî-i ḥümâyûn ve ism-i sâmi-i mehâbet-nümünlarını menâbir-i cevâmî' ü mesâcidde kırâ'at-ı ḥuṭbe-i du'â-i rüsûm ve icrâ-yı âbin-i sürür-ı 'umûm olunmâğ bâbinda memâlik-i maḥrûşeti'l-mesâlik-i '**Osmaniye**'ye neşri 'âdet-i ḥasene-i **Devlet-i 'Âliyye**'den olan evâmîr-i 'adâlet-i mezâhirden **Eğriboz** ve **Karlili** sancağlarına şâdir olan fermân-ı cihân-meṭâ' -ı ḥusrevânî ile me'muriyet-i bendegânem, eyyâm-ı bahâr-ı feraḥ-âşâr ve vağt-ı sürür-ı şığâr ü kibâra teşâdüfünden nâşî inzimâm-ı ḥüsn-i himmet-i pîrân ve meded-resî-i 'inâyet-i dâstân ile bi'l-emnû's-selâm me'muriyet-i 'âcizânemüñ ḥüsn-i ḥitâmında yâdigâr-ı meclis-i iḥvân ve hediye-i bezm-i 'azizân olmak ḥayâliyle ḥîn-i zehâb ü iyâbda resîde-i her menzil-i müsâfîret ü iḳâmet oldukça vârid-i lisân-ı ilhâm-ı merâm ve nağş-ı şâḥife-i ḥayâl-i muḥâbbet-iltizâm olan güftâr-ı perişân, eṭvâr-ı âşâr sebt-i cerîde-i yâdigâr ve ibtidâ-i şikeste vü beste inşâd olunan târiḥ-i cülûs-ı ḥümâyûn-ı meymenet-mağrûn ile tezyîn-i ser-levḥa-i rağime-i şafâ âşâr kıldı ve bi'llâhi't-tevfîğ.

Târîḥ-i Ḥümâyûn

[3a]

mefâ ilün / mefâ ilün / mefâ ilün / mefâ ilün

Bi-ḥamdî'llâh zuhûr itdi sa'âdet mülkünün ḥânı
Medâr-ı iftiḥâr-ı tağt-ı 'âlî-bağt-ı '**Osmani**

Ḥayât-ı tâze buldı cism-i devlet bu 'inâyetden
Henüz tedbîre geldi rûḥ-ı 'âlem 'uzv-ı devrânî

Bahâr muḳaddemi kuvvet virüp 'azâ-yı ekvâna
Zamân-ı imtidâd-ı behcet-i ḥandân ider cânı

Olup ebr-i bahâr-ı bağş-ı şâh-ı cihân cüşân
Unutdurdı vürüd-ı feyz-bâr-ı mâh-ı nisânı

O rütbe ḥurrem itdi 'âlemi bu dâd-ı Sübhânî
Ki geldi her nefesde âdeme bir rûḥ-ı insânî

Açıldı bāb-ı tāb-ı gülşen-i ārām ü āsāyiş
Kıapansun ba' d-ez-in a' dā-yı dīnūn deyr-i vīrānı

Canāb-ı zıll-i Yezdān **Hazreti Sultān Selīm Hān** kim
Vücūdiyle şeref buldı bu tāk ü taht-ı hākānī

Hudā eyyām-ı 'ōmr ü şevketūn müzdād idüp dā'im
Bahār-ı 'adli vīrsün 'āleme āşār-ı ihsānı

Açıldı bāğ-ı feyzūn ğonce-i ra'nā-yı cānānı
Sezādur 'andelīb-i hāme eylerse ğazel-ğ'ānı

Görünce şehr içinde ol meh-i hūrşid-akrānı
Meh-i nev hacletinden ol gice kıaldırdı tībānı

Saña māh-ı receb ey hānde-leb hayrān-ı zībāyiş
Şu' ā-i hüsünün mihr-i cihān irāde şa'bānı

Hevā-yı kākülünle dil perişān olmasun yoğsa
İrer dāmen-i çarha 'āşikuñ feryād ü fiğānı

Şarāb-ı la' l-ı nābı eyledi sermest 'uşşākı
Görünce sine-i şāf-ı billürin reng-i cānānı

Hanīfa vaqt-ı vaşl-ı 'āşık-ı nālāndur şimdi
Eger imdād iderse muktezā-yı baht-ı āsānı

Yeter tarz-ı tağazzül mevsim-i tārīhdür turma
Bilindi rütbe-i tab' uñda āşār-ı sühendānı

[3b] O şāhuñ hem-süvār-ı şevketi yokdur şecā' atde
Rikābında devān olsun hemişe **Hızr**-ı reyyānı

'Uluvv-i şānına şāyestedür bu mışra'-ı tavşif
Cihānuñ kıahramānı husrev-i devrān ü sultānı

Şu' ā-ı āfitāb-ı devleti 'ālem-fürüz olsun
Düşünce gerden-i a' dāya berķ-i tiğ-i Yezdānı

Özel Adlar Dizini

A	B
'Abdul'aziz 169, 170, 171	Baba 47, 59, 60, 92, 130, 131, 132, 146, 148, 154, 187
'Abdurrahmān Cāmī 84, 190	Bāb-ı Cedīd-i Bīrūn İskelesi 160
Ādem 73, 75, 189, 190, 192, 193, 194	Bayraklı Cāmī'i 92, 132
Ahmed 90, 92, 123, 129, 180, 181	Bektāşiyye 140, 141
Ahmedī 121, 139	Betül 154
Akovalı 148	Boğaz 94, 124
'Alī 48, 80, 92, 134, 137, 140, 141, 170, 171, 172	Bū-bekr 80, 172
'Alī Ağa 140	Buqrāt 92, 135
'Alī Mūsā 141	Bülbülce 57, 121
'Aliyi'l-Murtażā 140	
'Aliyü'l-Murtażā 170	
'Aliyü'l-Murtażā 81, 137	
'Aliyü'n-Naķī 141	
Anadolu 90, 108, 151	
Anadolu 128	
'Anķā 88, 122, 173	
'Arab 45, 118, 125, 151, 152	
'Arabī 83, 141, 185	
Atina 46, 47, 48, 49, 57, 58, 59, 77, 92, 132, 134, 137, 138	
Atina Voyvodası Hāci 'Alī Ağa 92, 137	
Ayāşofya-i Kebīr Cāmī'i 163	
	C-Ç
	Cādir Tekye 135
	Cāmī. Mevlānā Cāmī; Mevlānā Cāmī
	Ca' fer-i Şādık 141
	Cibril 81, 97, 137, 153
	Cisr-i Kebīr 148
	Çaķır 92, 154
	Çaķır Baba 92
	Çanāķķal'a 123
	Çatalca 60, 146, 148
	Çınārlaraltı 148
	Çivici İskelesi 57

D

Dârü's-sa'âde Ağası El-hâc Beşîr Ağa 92, 135
 Dergâh-ı Mu'allâ Kapucubaşılardan Re'fetlü Yûsuf Beyzâde 'Osman Bey 92, 144
 Develi 57, 62, 158
 Devlet-i Âl-i 'Osman 45, 118
 Devletlu Ahmed Pâşâ 92, 129

E

Ebâ Eyyüb-i Enşârî 54, 78, 82, 163
 Ebû Süfyan 92, 170
 Eflâṭun 92, 135
 Efrenc 149
 Eğriboz 49, 92, 94, 97, 119, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 187
 Emeviye 170
 Emeviyyün 171
 Envârü'l-Âşîkîn Mevlânâ Ahmed-i Bîcân 123
 Etrâk 151

F

Fâris 125
 Fârûk 80, 95, 118
 Fâtımatü'z-Zehrâ 140
 Ferecik 57, 62, 155
 Fir'avün 92, 172

G

Gâ'ib Baba 92, 131
 Gâ'ib Baba Sultân Dergâhı 131
 Galaṭa 136
 Gelibolu 57, 58, 86, 87, 88, 89, 90, 121
 Gölbeşikten 150
 Gülege 148
 Gümilcine 153
 Gümülcine 57, 61, 62, 106, 154

H

Habeşî 145
 Haccâc-ı Zâlim 92, 169
 Hâcî Bektâş-ı Velî 53, 91, 141
 Hâcî Bektâş Velî 140
 Hadîcetü'l-Kübrâ 140
 Hâlîl İbrâhîm 134
 Halvetî 140
 Hanîf 46, 48, 49, 50, 53, 67, 68, 81, 88, 90, 91, 97, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 130, 132, 133, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 150, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 176, 187, 191
 Hasan 67, 68, 92, 126, 128, 148
 Hasan Baba 92, 148
 Hasan Dede 67, 92, 126
 Hasani'l-Askerî 141
 Haşekî 'Alî Ağa 48, 92, 134, 137
 Haydar 80, 81, 95, 97, 118, 137, 170
 Haydar-ı Kerrâr 170
 Hazret-i Mısrî 52, 86, 87, 127
 Hazret-i Monlâ 183
 Hazret-i Sultân Selîm Hân 120
 Hzr 76, 120
 Hind 125
 Hoca Muhtesib Karagöz 160
 Horosân 141
 Hüd 78, 82, 163
 Hulefâ-i Râşîdîn 171
 Husrev 81, 120, 137, 145

I

İlyâs 77, 125, 128
 İmâm-ı Hüseyin 140
 İncik 57, 62, 158
 İslâm 130, 131, 135, 140, 150, 170, 186
 İsmâ'il Ankaravî 85, 192
 İstanbul 11, 16, 20, 23, 26, 27, 30, 35, 56, 57, 58, 60, 62, 81, 85, 86, 88, 105, 106, 107, 108, 140, 159, 160
 İstefe 48, 49, 57, 59, 106, 138, 139
 İzdin 57, 59, 60, 106, 144

K

Kal'a-yı Kıbtîyân 153
 Kanbür Köprü 132
 Ka'betu'llah 134
 Kapudan-ı Deryâ İbrâhîm Pâşâ Sarâyı 129
 Kara Baba 92, 131, 132
 Karâşu 153, 154
 Karlı 94, 119
 Kaşr-ı Belkîs 135
 Kavala 152
 Kelimullah 172
 Kerbelâ 140
 Kerîm Dede 92, 148
 Keşan 57, 62, 155
 Kılâ'-ı Boğaz 94, 124
 Kiliseli 57, 61, 149
 Kitâb-ı Muhammediye 122
 Kur'an 44, 45, 118
 Kureyşî 145

L

Limni 57, 86, 127
 Linekza 149
 Livadiye 57, 144
 Livadiyeli Hasan Pâşâ 92, 128
 Livâdya 139, 140

M

Mahtûmî Vahîd 92, 148
 Makri 48, 57, 62, 154
 Ma'lgara 156
 Ma'rûf-ı Kerhî 92, 132
 Meşnevî 66, 67, 68, 69, 85, 126, 143, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 172, 173, 174, 175, 179, 192
 Meşnevî-i Şerîf 164, 166, 168, 169, 192
 Meşnevî-yi Ma'nevî 179
 Mevlânâ 84, 88, 92, 122, 123, 132, 140, 151, 164, 176, 188
 Mevlânâ Câmî 84, 188
 Mevlânâ Velîyi'ddîn Baba 92, 140

Mevlânâ Yazıcı-zâde Muhammed Muḥ-yiddîn Efendî 88, 122
 Mevlevî 66, 143, 146, 148
 Mısrîye 127
 Muhammed 47, 70, 88, 122, 123, 141, 185, 187
 Muḥammed 190
 Muhammed Bâkır 141
 Muhammedî 122, 139
 Muhammedi't-Teḳâ 141
 Muhammedi'l-Mehdî 141
 Muḥyiddîn 83, 185
 Mûsâ 141, 172
 Mûsâ Kâzım 141
 Muşliḥiddîn 92, 151
 Mustafâ 140
 Mustafâ Bey 92, 132

N

Nakd-i Gayret-i Hanîf 115, 199

O-Ö

Orfan 48, 57, 61, 150
 'Osman 80, 92, 95, 118, 119, 144, 163, 172
 'Osmaniye 94, 119
 'Ömer 80, 169, 170, 171, 172
 'Ömer ibni'l-Haṭṭâb 171
 'Ömer ibni 'Abdul'azîz 169, 170, 171

P

Pârsî 141
 Pravişte 57, 152

R

Refref 177
 Resûl-i Ümmîye'l-Kureyşî 117
 Rûm 45, 118, 125, 134, 140, 151, 159
 Rûmeli 128
 Rûmî 68, 132, 136, 152, 176, 178

S-Ş

Şalât-ı Müncîne 70, 185, 187
 Şamededdîn Baba 92, 132
 Saraçhâne 160
 Selanik 33, 57, 60, 61, 66, 107, 108
 Selânik 148, 149
 Selîm Hân-ı Şâliş 94, 119
 Selîm-i Şânî 121
 Siddîk 80, 95, 118
 Silahşör 94, 125, 127
 Sitanbul 130
 Soğraç 92, 135
 Sulţāniye Kal'ası 123
 Sulţān Maḥmūd Hân-ı Gāzî 92, 135
 Sulţān Selîm 120, 121
 Süleymān 189
 Şāh-ı Nakşibend 91, 156
 Şāh-zāde Cāmi'î 160
 Şām-ı Şerîf 170
 Şeyh-i Ekber 83, 187

T

Tātār 125
 Tekfürdağı 158

Türk 10, 15, 20, 21, 23, 25, 31, 32,
 44, 45, 59, 61, 64, 77, 88, 98, 106,
 107, 108, 118
 Türkân-ı Şirâz 140
 Türkî 141, 164, 179
 Tâha 187
 Tūncâne-i Āmire 121

V

Velî Baba. Velî Baba Sulţān; Velî Baba
 Sulţān
 Velî Baba Sulţān 92, 130

Y

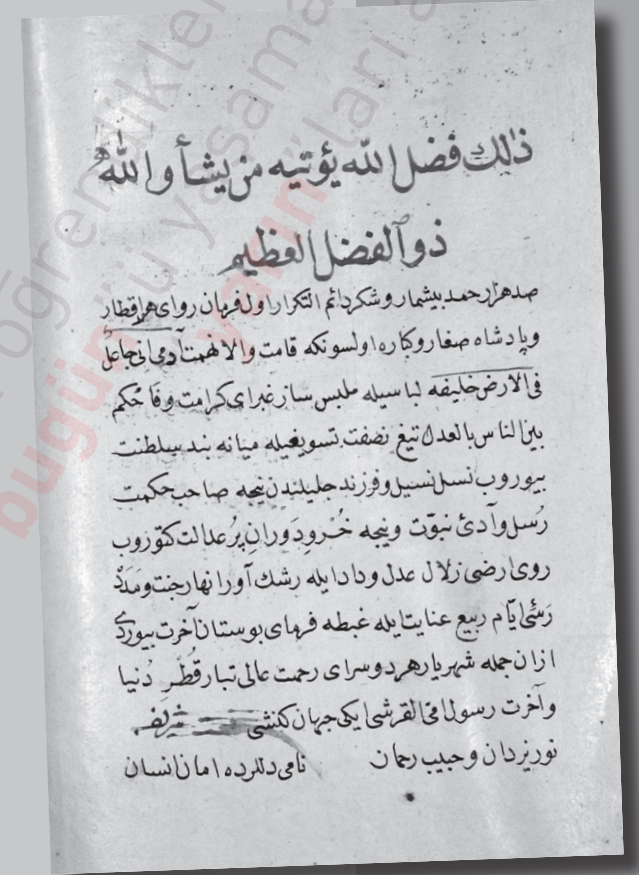
Yahūd 170
 Yaḥūd 149
 Yahūdî 170
 Yâsin 187
 Yeñice 153
 Yeñişehir 146, 148

Z

Zeyne'l-Abidîn 140
 Ziyâeddîn Efendî 92, 170

**NAKD-İ
 ĞAYRET-İ HANİF**

TIPKIBASIM

اشرف جن و ملك و پريده
 حق تعالیٰ کی وکیش قلش
 ال واصحابی جہانہ اولدی
 شراحسان قدر درقلدی
 یعنی قزولدی آنک نور الیله
 جملہ دن بری بغیض قرآن
 عدل و نادا الیله جہان نوریک
 اما بعد تو عبدنا تو ان گوشہ از نوادہ مشغول و در دنیا صدای
 عالمان و صلوة خوان جیب رحمان و مدد جوی ظهور شفا
 پیران و دوستانا بکن بر بنوا لحریرا قضای حکمت بالہ صفا
 و ابتغای ارادہ ربانی کریدگان سالالہ العثمان دن خسرو نیک
 زبان صاحب قرآن دوزبان مدیحہ شہریارک
 شہ زیار و شملک وسیع بود
 فیض دین کیم نور رسول خص
 عدل فاروق و قیاب حیای عثمان
 سنجید و روش خویشہ ہا و رفیق
 السلطانان السلطان سلیم خان ثالث حضرت ناری

ذالک فضل الله یؤتیه من یشاء والله

ذوالفضل العظیم

صدهزار حمد بیشمار و شکر نام انکار اولدو فرمان روی ہر اقطار
 ویرا د شاہ صفار و کارہ اوسو کہ قامت والا ہمتا و جہان جاعل
 فی الارض خلیفہ با سیلہ ملیس سار خیرا کی کرامت و قیاس حکم
 بیانا س اہدای تیغ نضفت تسویعہ مینانہ بندہ مطمن
 بیور و ب نسل نسل و فرزند جلیبندین عجبہ صاحب حکمت
 رسل و ادای نبوت و بیخہ خروید و ران پر عدالت کوزروب
 روی رضی زلال عدل و دادا الیله رشک آورا نھا بخت و مائد
 رنجی یام ربیع عنایت الیله غبطہ فرہای بوستانا خرت بیورک
 ازان جملہ شہریار ہر دوسری رحمت عالی تبار قطر دنیا
 و آخرت رسولنا فی القریخی یکجہا لکنش
 نوریزان و جیب رحمان نامی دلدرہ اما ان انسان

جمادہ ظہر وایتیدہ سکر تک تکلیف مدار انفاق حاجت عثمانی
 حیات تازہ و بلجیم دولت و بختک صورت تدبیر کلدی روح عالم صبور
 بہا رقصی قوت و پرور غصدا کوزمان تلذذ بختی خندان بدیجات
 اولو جبار بار خیش شہ جہان جوشنا اوندردی و رور و فیض امانہ نیک
 اوز تہمت ایتمی عالی بولدی بطل کہ کلدی ہر نفسہ امدہ بر روح انش
 اجلا علی کلش ارام و اسایش قیاسون ہدایین عدای دینک و رول
 جنا علی زان حضرت سلیم حکم و جودیلہ شرف بولدی بویع و بختک
 خدا یام عمر و شوکران زان دلدوریا بہا عدلی و رسون عالمہ آثار حسنا
 اجلا علی فیضک عجبہ رعنا جانی
 سزا در عند لب خادمہ ایورسہ نرغولانی
 کوزبغہ شہریخینہ اولمہ نور نیاتر مد تو بختدان و کجیہ کلادی تانہ
 سکاہہ جہا جی خندہ لیچوران زینان شماع حسنک ہر جہا راز شہ
 ہوا کاکلکلہ دل پریشان و نسوزن ایرد اما زوخ عاشق فیروز قضا
 شراب لعل نابلی بلدی سر مست غمش کوزبغہ سیتہ صاف و فیروز ناز جانتا
 حقیقا وقت وصلہا شوق لالاند سعدی
 اگر اما داد در سہ مقہمنا بختک سنا
 بدلی زبغہ طبعکہ آنا بختک
 بدلی زبغہ طبعکہ آنا بختک

روبق دہ بخت خلافت و فرمان فرمای اقامت و بخت بیوردی
 یام فرج ارتسامدہ نام ناخ ہا یون واسم ساقی مہابت مؤننہ
 منار جوامع و مساجدہ قرابت خطبہ دعا رسوہ و اجر
 این سرور عجم اولموقی باندہ مالک محروسہ المسالک عثمانیہ
 نشری عادت حسنتہ دولت علیہ دن اولانا و امر عدالت
 مظاہر دن غریبوز و قارلی بی سخا قریبہ صادہ راولان فرہا
 جہان مظاع خسروانی الیله ثاموریت بندکانہم یام بہار
 فرج آثار و وقت سرور و صفار و کارہ تصاد فندان نا شہ
 انضمام حسن ہمت پیران و مدد رسنی عنایت دستا زای
 بالامن و السلام ماموریت عاجزانہ مک حسن ختامندہ
 یاد کار مجلس اخوان و ہدیہ بزم عزیزان اولوق جانیلیہ
 جن جہا ب و ایا الیله رسیدہ ہمزمن مسافریت و قامت
 اولد جہہ وارد لیسالنا لہام و نقش صحیفہ خیانت مجت انرام
 اولان کھنار پریشان اطوارا ثارت جریدہ یاد کار و ابتلا
 شکستہ و بستہ انشادا و لسان تاریخ جلوس ہا یون
 بیمنتقرون الیله تزیین سر لوحہ رقمہ صفا اثا رقلدی و یالہ

تاریخ جلوس التوفیق ہمایون

۱۶۱۳ھ

اوشاهار همسوارشون بوقدر شجاعتك ركانده در اولوسون نهين بظهور
 علوشانته شامسته در بوضع هوش جهان قهرمان شرد و دوران اولوسون
 شعاع آفتاب دولتي عالوز اولوسون دوشكه كردن اعلانه ربيع برك
 سيلاني نالشا اورومع و اكده ايد تسخير همت قوت مجتهد
 جلوسوع اعدت سعه تصادفات بيشك ظهور عون سبحان نشان افروز
 قروضه اولدي اولشيك فيض نال حيقاسا ايدنجه كمش مينه مهول
 كلوب جوهري ن صومعه اولدي و كجا هايون ايدرب دولست لاسان
 نهنسا جهانان فيض سنازي كوردن جوش مطيع سنازي سنازي
 دعاد نكوه و نسندي صرع ديكره تاريخ
 شراسطان سنده قله تاج جهان باوق
 ۱۲۴۰
 وقتا كه غم غراي شاه شعبان اوج عالمه هموز لعل ايدنيك
 ليا اللد ليل جمعه ده تدارك واستيجار اولنا ن بلبه قافيه
 بران خيرا قزانده طوبخانه عامره جوارنده چويجي سكراسن
 ملك و ندا قامت و جلب رسن حكمت ايدوب نيم الله مجربها
 وموسيلها ارنق اخور رجم ايت جليل التعظيمي زبان
 اراي

اراي دعبوديت نديم قلنه روقه سفيده شرعكشاي
 عزيت ومواقف هورا ايكي جانب و طرفه عطف تكاه سير
 و تماشاي ايدرك ايكي كون وايكيجه ده ساحل كليو لييه
 نكرا انداز قار و در حال طشه خروج ايله قتي و افزونانك
 نورمحيي درون عاشقانه مده لعه طراز حقيقت وهو سر
 زيارتي سر صاه قان مده جاكور وقت فرصت اولان ماح
 ذات يالته احمدى واصل سمندل اعجاز سمدى ناظم درارنگ
 منظومه محمدى سلطان العالين و برهان الواصلين بولانا
 يازمجي زاده محمد محي الدين قدسي قدسي سره العزيزجا بلربنك
 مافون خطوه غفران اولد قاري ربه لطيفه و شريفه لرينه
 واروب صلوة اخشام جماعت مسلمينه بعد الختام هزارنجر
 واقفان و نياز فوريشمارا يله خاك كرگينه رخسود و طوبيت
 و فلم مجزر قلمريله نبت جريده كرامت بيورد قاري كتاب محمديه
 دخي منظور نظريعت وحسرت ديوار باهرا لانا و عشق الهيدن
 ناشي كاتون درون خلوص شفق نلر ندرن ظهور ايدن نانرا اه
 جهان سوز محبتك ورق قوزجرك حكمتا ولدنغي قواس قمر
 قياس رؤيت اولنوب بونيا زانامنه دل بيقرار تقديم حضور

NAKD-İ GAYRET-İ HANİF

Divan edebiyatından günümüze kültürel ve edebî kıymeti haiz pek çok eser ulaşmıştır. Bu eserler üzerine gerek metin neşri gerekse muhteva, dil ve üslup incelemesi şeklinde pek çok çalışma yapılmıştır. Gün geçtikçe bu çalışmalara yenileri eklenmekte, yeni edebî eserler ilim âleminin istifadesine sunulmaktadır. Bu çalışma da XVIII. yüzyıl âlim ve şairlerinden Seyyid Ibrahim Hanif ve nazım-nesir karışık olarak telif edilen *Nakd-i Gayret-i Hanif* adlı eseri üzerine hazırlanmıştır. Seyyid Ibrahim Hanif, III. Selim dönemi şairlerindedir. Önemli resmî görevlerde bulunan Hanif'in şu ana kadar tespit edilen *Divançe*, *Şerh-i Tûfân-ı Mârifet*, *Menâzili'l-Haremeyn* ve *Siyer-i Nebi* adlarında dört eseri vardır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Seyyid Ibrahim Hanif'in yaşadığı XVIII. asrın siyasi, sosyal, kültürel ve edebî durumu, ikinci bölümde Seyyid Ibrahim Hanif'in hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri ile bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde *Nakd-i Gayret-i Hanif* adlı eser, şekil, muhteva, dil ve üslup yönünden incelenmiştir. Dördüncü bölümde eserin transkripsiyonlu metni ortaya konulmuştur. Eser, tarihî açıdan da önemli olduğundan eserde yer alan özel adlar, dizin bölümünde verilmiştir. Bilhassa edebiyat araştırmacılarının istifadesinin sağlanması adına çalışmanın sonuna eserin tıpkıbasımı da ilave edilmiştir.

Çalışmamızın, sanat, tarih ve edebiyata gönül verenlere faydalı olması temennisiyle...

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
 Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
 Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
 Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
 www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-8371-18-5

 9 786258 371185